

Hişş! Konuşma! Ey Fitneyi Tutuşturan

Şeyh Ebu Munzir Eş-Şankiti

28 Eki, 2017

<https://ilimvecihat.com>

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam kerim olan Nebiye ve onun ailesine ve ashabının tamamına olsun. Bundan sonra;

Muhakkak ki fitne Allah'ın kullarını kendisi ile denemiş ve imtihan etmiş olduğu musibet ve kötülüklerdendir. Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: *"Sizi hayırla da şerle de imtihan edeceğiz. Ve siz ancak Bize döndürüleceksiniz."*[\[1\]](#)

Akıllı mü'min her fitne anında bu imtihanın farkında olur ve bu fitne Allah'ın şeriatı ile düzeltilmezse o zaman sonuçları büyük tehlikelere yol açar...

Mutarrif şöyle demiştir: "Muhakkak ki fitne insanlara yol göstermek için ortaya çıkmaz, aksine mü'min ile onun dini arasında bir kavganın vuku bulması için ortaya çıkar."[\[2\]](#)

Fitnenin kişi ile dininin ve bilakis kişi ile aklının arasını ayırmak gibi bir yapısı vardır...

Fitne zamanında akıl sahibi kimselerin sefihlerle tartıştığını ve halim kimselerin şiddette tağutları geçtiklerini görürsün.

Fitne son bulduğunda ve fitneden kaynaklanan neticeler ve belalar tefekkür edildiğinde işte o zaman fitneye alet olanlar karanlıkta gözlerinin kör olduklarını anlar ve döktükleri kanlardan ve mahvettikleri kardeşlik hukukundan dolayı pişman olurlar.

Ebu Zahiya şöyle demiştir: "Bir kavme fitne girerse o zaman içlerinde Nebiler dahi olsa fitneye bulaşırlar. Ve akıl sahipleri akıllarını, görüş sahipleri görüşlerini, kavrayış sahipleri kavrayışlarını kaybeder. Bu şekilde Allah'ın dilediği şekilde yaşarlar. Allah-u Teâlâ dilerse onlara akıllarını, görüşlerini ve kavrayışlarını geri çevirir. İşte o zaman onlar kendilerinden sadır olan geçmişteki amellerinden dolayı üzülürler."[\[3\]](#)

Ebu Musa El-Eş'âri şöyle demiştir: "İnsanların fitne zamanındaki misali şudur: Bir kavmin yolculuk esnasında üzerlerine karanlığın çökmesi ile bazılarının yerinde durduğu ve bazılarının yollarını şaşırıldığı ve bunun sonucunda topluluktan uzaklaşmaları gibidir."[\[4\]](#)

Şayet fitne anlatmış olduğumuz ve durumunu vafettiğimiz gibiyse o zaman mü'min bir kimse fitne ile karşılaştığında onu nasıl bertaraf edeceği endişesi içinde olmalı ve onu yok etmek için çaba sarf etmeli, fitnenin ateşini söndürmeli ve bu ateşi ziyadeleştirmekten ve alevlendirmekten kaçınması

gerekmektedir...

Bunun yolu ise ancak hilm (müsamaha) ile. Çünkü bir kavmin müsamahası çok güçlü olursa o zaman fitneyi yok etmek ve ona karşı koymaktaki güçleri de o oranda fazla olur.

İşte bundan dolayı Amr bin As Rumluların övülebilecek sıfatlarından bahsederken şöyle demiştir: “Onlar fitne zamanında insanların en halimleri (müsamakarları) dir.”[5]

Selefin fitne zamanındaki (hilm) anlayışına dair örneklerden biri de Rabi’ bin Haysem’in tavrı gibidir ki ona “Hüseyin öldürüldü” denildiği zaman o “Onu öldürdüler mi?” diye sormuş. Onlar “Evet” deyince o da “Ey göklerin ve yerin yaratıcısı, ğaybı ve aşikâr olanı bilen Sensin. Sen ki kulların arasında ihtilaf ettikleri şeylerde hüküm verirsin” demiştir.

Yine bir adam ondan bu kritik durumda verilmesi gereken tepki hakkında açıklama istediğinde ve ona bu durum hakkında ne diyorsun dediğinde o “Ne diyeyim? Onların dönüşleri ve hesapları Allah’adır.” demiştir.[6]

Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) de nefsin tedavisinin, öfkesini bastırarak sükûnetin ve fitneye verilecek tepkinin hilm ile mümkün olduğuna dikkat çekmiş ve şöyle buyurmuştur: “İlim ancak öğrenmekle, hilm ise müsamahakâr olmakla tahakkuk eder.”

İbn-u Rumi ise şöyle demiştir: “Şayet insanların ilacı ahlakları olmasaydı o zaman bataklıkta güzel koku yayardı...”

Fitneyi yok edebilecek belirgin unsurlardan biri de kişiyi yanıltabilecek durumlar ortaya çıktığında ondan gafilmış gibi davranması, ortaya çıkan her türlü hata anında onu tetkik ve muhasebe etmemesidir.

Muhammed bin Abdullah el-Cuzai’ şöyle demiştir: “Osman bin Zaidi şöyle derken işittim: “Afiyet on şeydedir. Bunlardan dokuzu bilmiyormuş gibi gafil davranmaktır.” Sonra devamla dedi ki: “Ben bu sözü Ahmed bin Hanbel’e anlattım o da ‘Bilakis, afiyet on şeydedir ve bunun tamamı gafil davranmaktadır’ dedi.”[7]

Mü’minlerin emiri Ali (*radiyallahu anhu*)’ya bu söz nisbet edilmiştir:

“Birçok şeyi görmezden gelirim

Ben göz yummaya kadirim

Körlükten dolayı görmez davranmam ancak

Gördüğü hâlde kişinin kör davranması görmemezliktir.

Kim arkadaşına karşı göz yummaz ise

Ve bazı kusurlarını görmezlikten gelmez ise kınanarak ölür.”

Hataların tamamı tek bir derece değildir. Aksine onlardan bazıları var ki onun hakkında açıklama yapmak zaruridir. Ve bazıları da bilmiyormuş ve ondan gafilmiş gibi davranmayı gerektirir. Tıpkı Keseyir İzze'nin dediği gibi;

“Her hatayı ciddiyetle takip eden kişi

Hatayı görür ancak hayatında sağlam bir arkadaşı kalmaz.

Gözlerimi kapatmamaya kadir olduğum hâlde

Birçok olayda gözlerimi kaparım.”

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: *“Hani Peygamber, eşlerinden birine bir sözü gizlice söylemişti. Sonra eşi bu sözü duyurup Allah da onu Peygamber'e bildirince, Peygamber sözün bir kısmını açıklamış, bir kısmından vazgeçmişti. Peygamber, sözü eşine bildirdiğinde o “Bunu sana kim haber verdi?” demişti. Peygamber de “O her şeyi bilen, her şeyden haberi olan bana bildirdi.” diye cevaplamıştı.”*^[8] Bu ayet de Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in böyle bir durumdaki duruşunu göstermektedir. Ayette geçtiği üzere Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in eşine Allah'ın ona bildirdiği bazı bilgileri söylemesindeki kastı eşini azarlamak, bazılarını gizlemiş olması da nezaketendir.

Terbiye konusunda tecrübe sahibi bazı kimseler müderrisin talebelerden sadır olan her nahoş davranış sebebi ile derse ara vermesinin, dersin seyrini değiştireceğini ve derste işlenen maddeye verilmesi gereken dikkatin talebelerin davranışlarına konsantre olmaya dönüşeceğini tembih etmişler ve bundan dolayı da bazı davranışları görmezden gelmenin gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Kim fitneyi ve onda kalbi değiştirebilecek unsurların varlığını düşünürse o zaman azarlamanın onu artırdığını ve kınamanın da onu alevlendirdiğini bilir.

Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in sünneti de fitnenin yok olması için başka bir durum belirtmiştir ki o da eve kapanmak ve fitne ehline karışmamaktır.

Ebu Musa El-Eş'âri Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in fitne hakkında şöyle

dediği rivayet edilmiştir: *“Fitne zamanında yaylarınızı kırın, yayınızın telini koparın, evlerinize kapanın ve Âdemoğlu gibi olun.”*[\[9\]](#)

Ve Bedir ehlinden olan bazı sahabeler Hazret-i Osman katledildiğinde evlerine kapanmış ve evlerinden ancak kabirlerine konacakları zaman çıkmışlardır.

Hazret-i Osman’ın katledilmesi vuku bulduğunda Tavus, ailesine şöyle demiştir: *“Ben deliyim, beni bağlayın.”* Hazret-i Osman dönemindeki fitne son bulduğunda ise *“Benden bağı çözün! Beni delilikten afiyete çıkararak ve beni Osman’ın fitnesine bulaştırmaktan kurtaran Allah’a hamd olsun”* demiştir.[\[10\]](#)

İşte hilm, fitne yokmuş gibi davranmak ve fitneye dalmaktan kaçınmak, fitneyi durdurmak için yapılabilecek en iyi yoldur.

Fakat böyle bir durumda kendisini dinin yardımcısı, mücrimlerin engelleyicisi, sapık kimselerin önünde sağlam bir barikat olduğunu veya cihad gemisini güvenli bir limana süreceğini zanneden kimseler mevcut...

Böyleleri ise hakikatte ancak fitnede yaygara çıkaran ve eşeğin anırması gibi anıran kimselerdir.

İşte bunun gibi kimselere sözümüz, Allahtan kork!

Ey sayfaları çevirip sözlüklere dalan ve manalar içinde en kırıcı kelimeleri ve incitici ibareleri ayıklayarak getiren ve sadık bir muvahhidin yüreğini inciten ve kalbini kanatıp ve gözyaşını akıtan kimse!

Bilmez misin ki Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’in Hazret-i Ebubekir’e, sahabelerden bazılarını kızdığına *“Onlara kızmanın sebebi ile olur ki Rabbin de sana kızmıştır!”* dediğini?

Bilmez misin ki güzel söz sevgi ve kardeşliği tesis eder, kötü kelime ise buğz ve nefreti?

Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: *“Kullarıma söyle, sözün en güzelini söylesinler. Sonra şeytan aralarını bozar. Çünkü şeytan, insanın apaçık düşmanıdır.”*[\[11\]](#)

Seyyid Kutub bu ayetin tefsirinde şöyle diyor: *“Çünkü şeytan, kardeşler arasında hata ile dilden çıkan sözler aracılığıyla bir sürtüşme çıkarmak ve bunun arkasından gelecek bir kötü karşılık verme ile de aralarındaki sevgi, dostluk ve uyum havasını, ayrılık, sertlik ve düşmanlığa dönüştürmek ister. Güzel söz ise kalplerin yaralarını sarar, katıllıklarını yumuşatır ve onları güzel bir sevgi etrafında toplar.”*

Ey öfkelenip de öfkesine hâkim olmayan ve kötülük yapıp bağışlamayan ve Allah'ın velilerinin haysiyetini yererek, küçümseyerek ve aşağılayarak Allah'ın sınırlarını koruduğunu zanneden kimse!

Bilmez misin, Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in “Faizin en büyüğü kişinin Müslüman kardeşinin haysiyetinde haddini aşmasıdır”[\[12\]](#) ve “Müslüman, Müslümanların dilinden ve elinden salim oldukları kimsedir.” dediğini?[\[13\]](#)

Yoksa fitnede ve fitne alevlendiğinde kardeşinin haysiyetini çiğnemenin sana helal olduğunu mu zannedersin?

Ebu Umame'den Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurmuştur: “Muhakkak ki Allah (azze ve celle) daha önceleri haram kıldığı şeyleri fitne zamanında helal kılmamıştır.”[\[14\]](#)

Ey mücahidleri eleştiren, nefeslerini ve sözlerini sayan, eylemlerini gözlemleyen; sanki Allahu Teâlâ senin için mücahidlerin hatalarının peşine düşmekten başka bir cihad kılmamış!..

Bilmez misin, Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) bir gün minbere çıkıp yüksek bir sesle “Ey diliyle Müslüman olmuş ve imanın kalbine ulaşmadığı kimseler! Müslümanlara eziyet etmeyin, onları ayıplamayın ve onların ayıplarının peşine düşmeyin! Kim Müslüman kardeşinin ayıbının peşine düşerse Allah da onun ayıbının peşine düşer. Ve Allah kimin ayıbının peşine düşerse, onun ayıbını evinin içinde dahi olsa ortaya çıkarır.”[\[15\]](#) dediğini?

Korkmaz mısın, mücahidlerin bazılarını dil uzatmandan dolayı Allah'ın sana karşı savaş açacağını?

Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle demiştir: “Allah-u Teâlâ şöyle buyuruyor: Kim benim dostuma düşmanlık ederse Ben de ona savaş açarım.”

Ey dağın en yüksek yerinden taş atan ve mücahidler arasındaki yangını alevlendiren ve buna çok da aldırış etmeyen!

Kaç tane kalbi, birbirlerine bağlı iken aralarını açtın. Ve kaç tane şahsı, sevgi örtüsüyle örtünür bir hâlde iken aralarını ayırdın.

Bilir misin, ağzından çıkan bir kelimenin alevli bir şarapnel parçası gibi mücahidler arasında kalan o az sevgi ve kardeşliği de yakıp tükettiğini?

Bilir misin, ey fitneyi tutuşturan? Sen ki mücahidler arasında fitneyi teşvik ederek, akan her kandamlasının mesuliyetini taşımaktasın.

Bir rivayette *“Muhakkak ki fitne zamanında sarf edilen sözler sanki damlayan bir kan gibidir.”*[\[16\]](#)

Huzeyfe bin Yeman şöyle demiştir: “Fitne fısıltı ile döllenir ve açığa vurma ile yavrular.”

İbn-i Sa’d, Tabakatu’l Kubra’da Abdullah bin Akim’in bir mecliste otururken şöyle dediğini rivayet eder: “Osman’dan sonra bir halifenin kanının dökülmesine yardımcı olmam.” Orada bulunanlar bu sözü garip karşıladılar. Çünkü o Hazret-i Osman’a karşı bir kılıç kaldırmamış ve kimse onun hakkında böyle bir suçlamada bulunmamıştı. Orada bulunanlardan biri “Ey Ebu Ma’bed, sen Osman’ın kanının akıtılmasına yardımcı oldun mu?” diye sorduğunda o “Ben bir adamın kötülüklerinin konuşulmasının, kanının dökülmesine yardımcı olduğunu sanırım.” demiştir.

Bilmez misin, ey fitneyi tutuşturan? Dilin fitnesi mızrağın fitnesinden daha az değildir...

Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) dilin fitne zamanında dilin tehlikesinden sakındırarak şöyle buyurmuştur: *“Fitneden sakının, muhakkak ki dil fitnede kılıcın etkisi gibi etkilidir.”*[\[17\]](#)

İbn-i Mace’nin diğer bir rivayetinde ise *“Dil fitne zamanında kılıçtan daha etkilidir.”* buyurmuştur.

İmam Beğavi şöyle demiştir: “Selefimiz fitne zamanında konuşmayı terk etmeyi evla görmüşler ve şöyle demişlerdir: “Allah ellerimizi bu kana bulaştırmaktan korumuş, biz niye dillerimizi onunla kirletelim...”[\[18\]](#)

Ey fitneyi tutuşturan kimse! Fitneden dilini korumayacaksan onu ne zaman koruyacaksın?

Bilmez misin, Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) dilin tehlikelerinden sakındırırken *“Muhakkak ki bir adam Allah’ın kızacağı bir kelime söyler ve onda bir sakınca görmez. Fakat bu söz ile cehennem ateşinde yetmiş mevsim yuvarlanır.”* dediğini?

Ve sen fitnede bir sakınca görmeyerek sarf ettiğin kaç kelimedenden dolayı Allah’ın öfkesine mazhar olduğunu...

Ey fitneyi tutuşturan! Bakıyorum, sen mücahidlerin itham edildikleri her türlü haberi yayıyorsun!

Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle demiştir: *“Kişi için duyduğu her şeyi*

anlatması ona günah olarak yeter.” [19]

Ey mücahidleri kötöleyen, her habere gözlerini açan ve kulak veren kimse!

Allah'ın kendileri hakkında *“İçinizde onlara kulak verenler vardır”* dediği kimselerden olmaktan korkmaz mısınız?

Ben sana her işittiğini araştır demiyorum. Fakat dediğim, gözlerini kapatman ve kulaklarını tıkamandır.

Şureyh şöyle demiştir: *“Fitne vuku bulduğundan bu yana, bana ne bir haber verildi ne de ben bir haberdan haberdar olmak istedim.”*[20]

Ne garip birisin, ey fitnenin kahraman süvarisi ve onun azimli savaşçısı!

Sen ki fitneyle beraber ortaya çıkar ve onunla beraber arkayı dönüp gidersin. Sanki Allah seni sadece bunun için yaratmış gibi. Fitne ortaya çıktığında yıldızın parlar, fitne arkasını dönüp gittiğinde ise hatıran söner gider.

Bilmez misin? Fitneden kurtuluş, onun zamanında pasif olman ve ortaya çıkmamandır.

Fitne zamanında salihler gözden kaybolur, fitneciler zuhur eder.

Seleme bin Nubayt -ki babası bir sahabi idi- şöyle demiştir: *“Fitne zamanında görünme (ortadan kaybol).”*[21]

Huzeyfe (*radiyallahu anh*) da şöyle demiştir: *“Fitneden sakının. Fitne zamanında kimse ortaya çıkmasın. Fitnede ortaya çıkan, tıpkı selin, karşısına çıkan her şeyi kökünden söküp attığı gibi söküp atılır.”*[22]

Abdullah bin Tavus babasının Ebu Musa ile karşılaştığını ve onunla fitne hakkında konuştuğunu ve Ebu Musa'nın kendisine şöyle dediğini anlatır: *“Bu fitne, fitnenin kötülüklerindedir. Ardı ardına gelmiştir. Kim ona bulaşırsa fitne onu bulur. Kim de içine girerse ondan kurtulamaz.”*[23]

Bilmez misin, ey fitneyi tutuşturan? Fitnede insanların en faziletlisi, pasif ve isteksiz kimsedir.

Ebu Hureyre şöyle demiştir: *“Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurdu: *“Yakında fitneler zuhur edecektir. Fitne zamanında oturan ayakta durandan, ayakta duran yürüyenden ve yürüyen de koşandan daha hayırlı olacaktır. Kim fitneye bulaşırsa kendisini fitnenin içinde bulur. Ve kim bu fitneden kendisini koruyacağı bir sığınak veya korunak bulursa ona**

siğınsın.”[24]

Bundan dolayı İbn-i Mes’ud fitneyi yaşayan kimse için şöyle demiştir: “Zorla hareket ettirilen ve zorla yürütülen çökmüş bir deve gibi ol.”[25]

Veyl olsun sana, ey fitneyi tutuşturan!

Bilmez misin, sen ki ulema ile rekabet ettiğinde ve bununla beraber eksik olan nazarınla, zayıf olan kişiliğinle ve kıt olan aklınla hüküm verdiğinde, aslında ümmetin gidişatı ile oynadığını? Ulema konuşur sözleriyle, ya tenkid eder ya da methederler. Bazen isabet ve bazen hata ederler. İctihadlarında ecir, hatalarında ise bağışlanma vardır. Ya sen, ey fitneyi tutuşturan! Senin konuşman ne diye? Oturmanın ve kalkmanın anlamı ne?

Vay sana! Ne istiyorsun?

Nereye kadar mücahidlerin arasına fitne sokmaya devam edeceksin?

Yeter artık, şerrini Müslümanlardan uzaklaştır ve işi sahibine bırak! Ve bu işe ehil olanlarla mücadele etme!

Allah’ın düşmanlarına karşı savaşı tutuşturanlardan ol ve Allah’ın dostları arasındaki fitneyi tutuşturan kimselerden olma!

Eğer öfkeliysen bu öfkeni Allah’ın düşmanlarına çevir ve şayet bir güç ve kuvvete sahipsen bunu Allah’ın düşmanlarına karşı yapılan savaşa doğrult!

Bil ki fitnede bir Müslümanın meşgul olacağı en faziletli şey; fitneden yüz çevirmek ve müşriklerle yapılan savaşa yönelmektir.

Ummu Malik El-Behziyye Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)’e “fitne zamanında insanların en faziletlisi kimdir” diye soruldu. Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*) şöyle buyurdu: “Atının başını tutarak düşmanı korkutan ve düşmanın korkuttuğu adamdır.”

Bir adam Tavusa şöyle dedi: “Ey Abdurrahman’ın babası, hangi düşman?” Tavus “Müşriklerdir” dedi.[26]

Allah’ım, mücahidlerin kelimelerini sana itaat üzere topla, onların saflarını birleştir ve onları razı olduğun ve sevdiğin şeylere muvaffak kıl!

Tercüme: Yahya Elvan

[1] Enbiya 35

[2] El-İbanet-ul Kubra İbn-i Batta 2/593

[3] Fiten, Naim bin Hamad 1/64

[4] El-fiten el-Mervezi 1/184

[5] Müslim

[6] Muhtasar, Sıfat'us-Sunne 1/198

[7] İmanın Şubeleri 10/575

[8] Tahrim 3

[9] Tirmizi

[10] İbn-i Batta, İbane Kubra 2/596

[11] İsra 53

[12] Taberani Evsat

[13] Buhari ve Müslim

[14] Mu'camu'l Kebir, Taberani

[15] Tirmizi

[16] Ed-Dani, Fiten

[17] İbn-i Mace, İbn-i Ömer hadisi

[18] Şerhu-s Sunne, Beğavi

[19] Ebu Davud, Ebu Hureyre hadisi

[20] İbn-i Şeybe, Musannef 15/22

[21] Müsned 4/36

[22] İbanetu'l Kubra 2/593

[23] Musannef, İbn-i Ebi Şeybe 7/508

[24] Buhari

[25] Musannef, İbn-i Şeybe 15/61

[26] Taberani, Mu'cemu'l Kubra 18/327